

Oulun ammattikorkeakoululla on ollut merkittävä rooli alueen yhteisessä innovaatiotoiminnassa viimeisen 10 vuoden aikana

[Kultalahti Arne](#)

11.12.2015 ::

Metatiedot

Nimeke: Oulun ammattikorkeakoululla on ollut merkittävä rooli alueen yhteisessä innovaatiotoiminnassa viimeisen 10 vuoden aikana. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä

Tekijä: Kultalahti Arne

Aihe, asiasanat: alueelliset vaikutukset, ammattikorkeakoulut, innovaatiotoiminta, korkeakoulut, Oulu

Tiivistelmä: Vuonna 2007 Oulun kaupunki esitti toiveen toimenpideohjelmasta, jolla vahvistettaisiin Oulun seudun innovaatioympäristöä. Taustalla oli huoli Oulun korkeakoulujen pärjäämisestä tilanteessa, jossa muualla Suomessa oli aloitettu isoja rakenteellisia uudistuksia yliopistokentässä. Perustettiin Triple Helix -työryhmä, jonka työn tuloksena määriteltiin Oulun kehittämisen visio vuodelle 2015 sekä kehittämistoimenpiteet.

Vuonna 2009 allekirjoitettiin Oulun innovaatioallianssin sopimus, jossa sopijaosapuolina olivat aluksi Oulun yliopisto, Oulun ammattikorkeakoulu, VTT, Oulun kaupunki ja Technopolis Oyj. Vuonna 2014 mukaan tuli Suomen Ympäristökeskus SYKE. Oulun ammattikorkeakoulu vastaa aluetta ja työelämää kehittävistä tki-toiminnasta yhteistyössä erityisesti aloittavien ja pk-yritysten kanssa. Ammattikorkeakoulu vastaa myös koulutuksen kehittämisestä alueen uudenlaisia osaamis- ja työvoimatarpeita vastaavaksi sekä osaltaan yhteisten tki-infrastruktuurien kehittämisestä.

Keskeisen konkreettisen yhteistyön muoto on ollut vuosina 2009–2012 perustetut viisi innovaatiokeskusta ja vuosina 2012–2014 toiminta vakiintui itsenäisten innovaatiokeskusten kautta tapahtuvaksi toiminnaksi.

Osapuolten kannalta strateginen kumppanuus, yhteiset valinnat ja niihin panostaminen on tehostanut merkittävästi myös EU:n aluekehitysvarojen käyttöä. Keskeisimpiä yhteistyön hyötyjä ovat kansainväliset kontaktit ja verkostot, merkittävät luovat tutkimusympäristöt, uudet yritykset sekä tki-toimijoiden yhteistyö ja keskinäinen verkostoituminen. Oulun ammattikorkeakoulun roolista ja aktiviteeteista voidaan nostaa esille erityisesti yrittäjyyden edistämiseen ja yritys yhteistyöhön liittyvät toimet Business Kitcheniin liittyen.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2015-12-11

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015101614911>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Kultalahti, A. 2015. Oulun ammattikorkeakoululla on ollut merkittävä rooli alueen yhteisessä innovaatiotoiminnassa viimeisen 10 vuoden aikana. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 29. Hakupäivä 10.12.2015.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015101614911> (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015101614911>).

Pitkään 1990-luvulta vuoteen 2007 jatkunut Oulun seudun huikea, erityisesti ICT-osaamiseen ja yrityksiin pohjautuva kasvu taittui vajaa kymmenen vuotta sitten. ICT-alan rakennemuutoksen seurauksena elinvoimaisuuden säilyttäminen on vaatinut yrityksiltä ja Oulun alueen korkeakouluilta suurta uudistumiskykyä. Tässä artikkelissa tarkastellaan tältä näkökulmalta oululaisen innovaatiojärjestelmän kehitysvaiheita vuosina 2007–2015. Yhteistyön rakentamisessa eri toimijoiden välillä on Oamkilla ja sen tutkimus- ja kehitysjohdaja Irene Isohannilla ollut näiden vuosien varrella merkittävä rooli.

» Oulu valittiin vuosina 2012 ja 2013 Euroopan älykkäimmäksi yhteisöksi. Merkittävimpänä tekijänä oli alueen vahva ICT-osaaminen, mutta myös innovaatioallianssin yhteistyö ja sen seurauksena tehdyt uudet avaukset.

**Triple Helix -työryhmästä
Oulu
innovaatioallianssiin**

”Oulu Triple Helix” -työryhmän sihteeristö kokoontui elokuun 7. päivänä vuonna 2007 varhain aamulla Oulun ammattikorkeakoulun Luonnonvara-alan yksikön Vallinkorvan saunatiloihin pohtimaan oululaisen innovaatiojärjestelmän uudistamista. Paikalla oli **Irene Isohannin** ja allekirjoittaneen lisäksi henkilöitä yliopistolta sekä kaupungin yksiöistä. Sihteeristöä johti **Heikki Pudas** kaupungin elinkeinotoimesta. Tästä ensimmäisestä sihteeristön palaverista voidaan käytännön valmistelutyön tasolla katsoa alkaneen oululaisen innovaatiotoiminnan uudistamisen, joka johti vuonna 2009 Oulun innovaatioallianssin (OIA) syntyyn ja sen kehittymiseen merkittäväksi Oulun osaamista uudistavaksi tekijäksi. Itse Triple helix -työryhmään kuului kymmenen henkilön joukko yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten suomalaisia vaikuttajia.

Toimeksianto työryhmälle ja sen sihteeristölle tuli Oulun kaupunginhallitukselta. Kaupunginhallitukselle ehdotuksen ”sellaisen toimenpideohjelman aikaansaamiseksi, jolla vahvistettaisiin Oulun seudun innovaatioympäristöä” olivat tehneet Oulun yliopiston rehtori **Lauri Lajunen** ja Technopolis Oyj:n toimitusjohtaja **Pertti Huuskonen**. Ehdotuksen taustalla oli huoli Oulun korkeakoulujen pärjäämisestä tilanteessa, jossa muualla Suomessa oli aloitettu isoja rakenteellisia uudistuksia yliopistokentässä. Pääkaupunkiseudulla oltiin perustamassa Aalto yliopistoa Suomen huippuyliopistoksi ja Kuopion ja Joensuun yliopistoja oltiin yhdistämässä Itä-Suomen yliopistoksi.

Ryhmän työskentelyn tuloksena joulukuussa 2007 julkistettiin ”[Oulu Triple Helix – Oulun korkeakoulutoiminnan kehittäminen osana innovaatioympäristöä](http://www.oamk.fi/cdn/fileuploads/Triple_Helix_loppuraportti.doc)” -työryhmäraportti. Raportissa määritettiin kehittämisen visio vuodelle 2015 sekä lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteet. Vision 2015 mukaan:

”Innovaatioympäristön osaamisytimen muodostaa Oulun Kampus, joka on korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, yritysten ja kansainvälisten toimijoiden muodostama vetovoimainen, monialainen, toisiaan tukevien tulevaisuuteen suuntautuneiden osaamisyhteisöjen keskittymä. Keskeisen osan Oulu Kampusta muodostaa korkea kansainvälistä tasoa oleva korkeakoulukokonaisuus, jossa yliopisto ja ammattikorkeakoulu keskittyvät omiin ydintehtäviinsä tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän, VTT:n ja sektoritutkimuslaitosten kanssa ja ovat valituilla painoaloilla maailman huippua.”

Lyhyen aikavälin (lähivuosien toimet 2008 lähtien) tavoitteena oli toimijoiden yhteinen strateginen johtaminen sekä yhteisiä toimintoja, palveluja ja yhteistyötä koulutusohjelmissa. Avaintoimijoiden kokoaminen ja yhteistyöallianssin perustamisen valmistelu annettiin Oulun kaupungin tehtäväksi.

Esitetyn vision mukaisesti pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmaksi, Oulun seudun korkeakoulujärjestelmän rakenteellisen kehittämisen tavoitteeksi vuodelle 2015 (!) asetettiin yhden ylläpitäjän malli. Työryhmä esitti, että opetusministeriö asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää tarpeelliset lainsäädännölliset muutokset ja rahoitukseen liittyvät edellytykset, joita Oulun yhtenäisen korkeakoulukokonaisuuden toteuttaminen edellyttää.

Jälkikäteen arvioituna lyhyen aikavälin esitetyt toimet ovat toteutuneet hyvin ja merkittävästi lisänneet seudun innovaatiokyvykkyyttä – Oulu valittiin vuosina 2012 ja 2013 maailman 7 älykkäimmän yhteisön joukkoon ja samalla Euroopan älykkäimmäksi yhteisöksi. Toki merkittävimpänä tekijänä on alueen vahva ICT-osaaminen, mutta myös innovaatioallianssin yhteistyö sinällään ja sen seurauksena tehdyt uudet avaukset esimerkkinä teknologiaosaamisen soveltaminen hyvinvointialalle. Pitkän aikavälin ehdotukseen ei sen sijaan tartuttu, vaan työtä on jatkettu itsenäisinä korkeakouluyksikköinä ja panostettu yhteistyöalueiden kautta käytännön tekemiseen.

Vuosina 2009–2014 käytännön yhteistyöalustoina innovaatiokeskukset

Kaupungin saaman toimeksiannon mukaisesti edettiin siten, että 23.2.2009 allekirjoitettiin Oulun innovaatioallianssin sopimus. Sopijaosapuolina olivat aluksi Oulun yliopisto, Oulun ammattikorkeakoulu (silloin Oulun seudun ammattikorkeakoulu), VTT, Oulun kaupunki ja Technopolis Oyj. Vuonna 2014 mukaan tuli Suomen Ympäristökeskus SYKE.

Ammattikorkeakoulu vastaa myös koulutuksen kehittämisestä alueen uudenlaisia osaamis- ja työvoimatarpeita vastaavaksi sekä osaltaan yhteisten tki-infrastruktuurien kehittämisestä.

Sopimuksessa OIA-toimijoiden roolit ja vastuut on määritelty kunkin toimijan osalta. Jaon mukaan ammattikorkeakoulu vastaa aluetta ja työelämää kehittävästä tki-toiminnasta yhteistyössä erityisesti aloittavien ja pk-yritysten kanssa. Ammattikorkeakoulu vastaa myös koulutuksen kehittämisestä alueen uudenlaisia osaamis- ja työvoimatarpeita vastaavaksi sekä osaltaan yhteisten tki-infrastruktuurien kehittämisestä.

Keskeisen konkreettisen yhteistyön muoto on ollut vuosina 2009–2012 perustetut viisi innovaatiokeskusta, joissa kaikki osapuolet ovat edustettuina sopimus pohjaisesti. Keskukset ovat

- CIE - [Center for Internet Excellence](#),
- PrintoCent - [Painetun Älykkyyden innovaatiokeskus](#),
- CEE - [Centre for Environment and Energy](#),
- MAI - [Martti Ahtisaari Instituutti](#) ja
- CHT - [Center for Health and Technology](#).

Vuosien 2008–2011 voidaan katsoa olleen luonteeltaan toiminnan käynnistämisen vuosia, jolloin yhteistyö tiivistyi sopijaosapuolten strategiseksi kumppanuudeksi ja vaikutti muun muassa Oulun kaupungin kuuden erillisen elinkeinoyksikön yhdistämiseen BusinessOuluksi.

Vuosina 2012–2014 toiminta vakiintui itsenäisten innovaatiokeskusten kautta tapahtuvaksi toiminnaksi. Korkeakoulujen yrittäjyys nousi vahvasti esille ja lisäksi OIA on toiminut osapuoltensa merkittävänä keskustelufoorumina. Vuonna 2012 yhteistyön sisältöä täsmennettiin johtamisjärjestelmän ja tavoitteiden osalta. Kolmelle keskeiselle toiminnan mittareille asetettiin numeeriset tavoitteet (kilpailtu rahoitus, toimintaan osallistuneet yritykset sekä syntyneet uudet yritykset). Tämän jälkeen on johtokunta asettanut mittareille vuosittaiset tavoitteet, jotka ovat myös pääosin toteutuneet ja useimmiten jopa ylittyneet.

Osapuolten kannalta strateginen kumppanuus, yhteiset valinnat ja niihin panostaminen on tehostanut merkittävästi myös EU:n aluekehitysvarojen käyttöä. Satsaukset esimerkiksi painettavan älyn pilottilaitteistoihin, tulevaisuuden internet alustoihin, terveyden ja hyvinvoinnin uusiin ratkaisuihin ja vaikkapa biotalouteen luovat merkittävän osaamis pohjan uusille liiketoimintasovelluksille ja ovat jo tähän mennessä tuottaneet kymmenittäin kasvuhakuisia uusia yrityksiä.

Asetettujen vuosittain mitattavien tavoitteiden lisäksi vuonna 2015 tehdyssä arvioinnissa keskeisimmiksi yhteistyön hyödyiksi nousivat kansainväliset kontaktit ja verkostot, merkittävät luovat tutkimusympäristöt, uudet yritykset sekä tki-toimijoiden yhteistyö ja keskinäinen verkostoituminen.

Oulun ammattikorkeakoululla vahva rooli yrittäjyyden edistämisessä

Korkeakoulujen yhteisellä työllä yrittäjyyden edistämiseksi on ollut merkittävä rooli Oulun nousussa pääkaupunkiseudun ohella toiseksi merkittäväksi StartUp-yritysten keskuksi Suomessa.

Vaikka innovaatioallianssin toimet ovatkin lähtökohtaisesti sopimus pohjaisia yhteistyökuvioita, Oulun ammattikorkeakoulun roolista ja aktiviteeteista voidaan nostaa esille erityisesti yrittäjyyden edistämiseen ja yritys yhteistyöhön liittyvät toimet Business Kitcheniin liittyen. Ammattikorkeakoulu on tehnyt systemaattista ja määrätietoista työtä yrittäjyyden kytkemiseksi kaikkien alojen perusopintoihin. Tästä esimerkkinä on [Oulu Game Lab](http://www.oulugamelab.net/) (<http://www.oulugamelab.net/>), joka on ammattikorkeakoulun kansainvälisestikin kiinnostava, innovatiivinen ja yrittäjyyteen kannustava, opintoihin integroitu koulutuskokonaisuus. Mallia tullaan tulevaisuudessa soveltamaan laajasti myös muille toimialoille.

Korkeakoulujen yhteisellä työllä yrittäjyyden edistämiseksi on ollut merkittävä rooli Oulun nousussa pääkaupunkiseudun ohella toiseksi merkittäväksi StartUp-yritysten keskuksi Suomessa.

Sopimus katkolla vuoden 2015 lopussa

Joulukuussa 2014 Oulun innovaatioallianssin johtoryhmä teki päätöksen, että vuoden 2015 aikana käynnistetään strategiaproseessi uudelle OIA sopimuskaudelle 2016–2020. Tavoitteena on työstää ehdotus innovaatioallianssin uudeksi toiminnan sisällöiksi. Prosessiin kuului myös toimijoiden sisäinen ja ulkopuolinen yritysten tekemä arviointi. Alkuvuodesta 2015 tehdyn arvioinnin keskeinen palaute oli, että tiivistä strategista yhteistyötä kannattaa jatkaa, mutta toimintaa pitää myös kehittää.

Tällä hetkellä ehdotus on, että uuden sopimuskauden myötä OIA tekee uusia avauksia ja muuttaa entisiä toimintamallejaan. Keskeisimpänä muutoksena on, että innovaatiotoiminnan painopistealueita hahmotetaan tulevaisuudessa ekosysteemeinä, joiden kasvuun ja kehittymiseen sitoudutaan. Ekosysteemisyydellä korostetaan yhteistyön, kumppanuuden ja verkostojen roolia toiminnassa.

Uuden OIA-kauden 2016–2020 tavoitteeksi esitetään, että Ouluun rakennetaan vetovoimaisuutta lisäävä innovaatioekosysteemi, joka tehostaa korkeaan osaamiseen pohjautuvien yritysten syntymistä, kehittymistä ja kansainvälistymistä sekä arktisuuden ja pohjoisuuden liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämistä.

Ehdotetut sisältöpohjaiset ekosysteemit ovat vetovoimainen pohjoinen kaupunki, teollisuus 2020,

Ouluhealth, ICT ja Digitalisaatio sekä ketterä kaupallistaminen. Vuoden 2015 loppuun mennessä tullaan joka tapauksessa tekemään lopulliset uutta sopimuskautta koskevat sisällölliset, toiminnalliset ja resursointia koskevat linjaukset.

Yhteistyöstä voimaa

Arvioitaessa kuluneiden vuosien tuloksia voidaan sanoa, ettei ilman eri toimijoiden tiivistä ja sitoutunutta yhteistyötä olisi näin laajasti vaikuttavia muutoksia saatu aikaan. On kuitenkin muistettava, että isojen organisaatioiden strategiset linjaukset ilman käytännön tekijöiden välistä hyvää yhteisymmärrystä ja työkaveruutta eivät johda käytännön tekoihin. Tutkimus- ja kehitysjohtaja Irene Isohanni on vuosien varrella rauhallisella ja asiallisella tyyllillään Oulun innovaatioallianssin työvaliokunnassa sekä omalla työpaikallaan ammattikorkeakoulussa pystynyt viemään monia yhteisiä asioita eteenpäin.